

Deák Ferenc István

Ajánló

Börtön/be/tekintés. Emberi sorsok, életutak. Összeáll. Csáki Anikó és Mészáros Mercedes. Budapest, Váltó-sáv Alapítvány, 2011. 55 oldal.

A Váltó-sáv Alapítvány fogvatartottak és szabadultak beilleszkedését támogató, segítő civil szervezet, amelynek tevékenysége 1997-ben kezdődött. 2008 óta működik kutatási projektjük – a Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány támogatásával –, amelynek célja az előzetes letartóztatás, fogvatartás, és a szabadulást követő beilleszkedés során elszenvedett diszkrimináció leküzdése. A projekt lényege, hogy felhívja a figyelmet: a fogvatartásból szabadultak társadalmi és munkaerő-piaci beilleszkedésének lehetőségei a jelen jogszabályi környezetben – a munkavállaláshoz szinte minden esetben szükséges a „tisztta”, azaz bejegyzésmentes erkölcsi bizonyítvány – rendkívül rosszak. A projekt arra is szeretné ráirányítani a figyelmet, hogy bűnelkövetés esetén nem csak az egyén felelőssége fontos, hanem a társadalom felelősségvállalása is. Az Alapítvány hosszú távú célkitűzése a média által közvetített „bűnözőkép” tudatos formálása a tények közvetítésével.

Az Alapítvány munkatársai 2006 és 2010 között 164 interjút készítettek a fogvatartottak körében. A kiadvány összeállítói ezekből válogattak, szerkesztettek egy „csokornyit”: 15 interjú (közülük 10 férfi 5 pedig női fogvatartottakkal készült) olvasható a füzetben. Az egyéni életutak, sorsok plasztikusan mutatják be a motivációkat, a személyiséget vagy annak egy részletét, az emberi vágyakat, botlásokat, bűnt, illetve bűnhődést.

A fényképekkel illusztrált összeállítás a Váltó-sáv Alapítvány honlapján – www.valtosav.hu – is olvasható.

Gyermekjogi projekt. (Szerk. Lux Ágnes). Budapest, Országgyűlési biztos Hivatala, 2011. 135 oldal. (ÁJOB Programfüzetek, 2011/1.)

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa 2010-ben gyermekjogi projektet indított, amelynek központi témájává a családpótló intézmények és ellátási formák alkotmányossági szempontú vizsgálatát tette. Az egyéves munka során a projekt résztvevői kiemelten foglalkoztak az elhagyott gyermekek és a kísérő nélküli kiskorúak hatványozottan hátrányos helyzetével és jogfosztottságukkal, illetve a velük való nem megfelelő bánásmóddal.

A kötet tartalma hét fejezetre oszlik. Az első két fejezet a projekt tartalmát és tevékenységét mutatja be. A következő két anyagrész a projekthez kapcsolódó vizsgálatokat ismerteti. Az ötödik fejezet a gyermeki jogok alakulásának nemzetközi tendenciáit vázolja fel, a hatodik fejezet „Az ombudsman nemzetközi munkája 2010-ben a gyermekjogok terén” címet viseli. Az utolsó fejezet a 2008 nyara óta működő gyermekjogi honlap (www.gyermekjogok.obh.hu) tapasztalatait összegzi.

A kötet a gyermekeket érintő vizsgálatok áttekintése során külön alfejezetben – amelynek szerzője: Pajcsicsné Csóré Erika – tér ki a fiatalkorúak őrizetbe vételének és az elzárás lehetővé tételének ombudsmani vizsgálatára. Mint ismeretes: a 2010. évi LXXXVI. törvénnyel módosított, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXXIX. törvény (Sztv.), amely 2010. augusztus 19-én lépett hatályba, jelentősen módosította a fiatalkorúakra vonatkozó szabályait is. Az országgyűlési biztos egy konkrét ügy – a 2010/2011-es tanévkezdés napján előállított, majd őrizetbe vett, tulajdon elleni szabálysértést elkövető három fiatalkorú ügye – kapcsán kérte ki a belügyminiszter véleményét az új szabályokról, a budapesti rendőrfőkapitánytól pedig vizsgálat lefolytatását és a megállapításai alapjául szolgáló iratok megküldését kérte. Az anyagrészt részletesen tartalmazza a miniszter, illetve a budapesti rendőrfőkapitány válaszát, illetve ezek – az ombudsman általi – értelmezését és az országgyűlési biztos további felvetéseit.

Katasztrófavédelem, 2010. (Összeáll. A BM OKF Hivatala). Budapest, BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, 2011. 185 oldal.

Az évkönyv a polgári védelem és a hivatásos állami tűzoltóság tíz évvel ezelőtt létrehozott integrált magyar katasztrófavédelem 2010. évi tevékenységét mutatja be. Közismert tény, hogy 2010 a katasztrófák éve volt hazánkban: súlyos belvíz és árvíz pusztított több megyében is, októberben pedig eddig soha nem látott ipari katasztrófa történt.

A kötet, amelyhez dr. Bakondi György, t. altábornagy, főigazgató írt köszöntőt, bemutatja a katasztrófavédelem szervezetét és vezetőit, közzéteszi az év krónikát. Dr. Hoffmann Imre t. vezérőrnagy, főigazgató-helyettes bevezetőjét követően a Tűzoltósági, a Polgári Védelmi Főfelügyelőség, illetve az Iparbizottság munkájáról olvashatunk. Dr. Tollár Tibor pv. dandártábornok gazdasági főigazgató-helyettes bevezető szavait az OFK gazdálkodásának bemutatása követi. További hasznos információk találhatóak a kiadványban a katasztrófavédelem hivatali szerveiről, az ellenőrzési tevékenységről és az EU Tanácsának magyar elnökségére (2011. első féléve) való felkészülésről. Országos körképet kaphatunk az OFK megyei és egyéb szerveinek működéséről. Külön fejezet foglalkozik az oktatás-képzési területtel, az együttműködő szervezetekkel és a tanácsadó testületekkel. A kötetet az állami kitüntetésben részesítettek, valamint az elhunytak névsora zárja.

A változatos tartalmú kiadvány valós képet nyújt a katasztrófavédelem sokrétű tevékenységéről.

„Méltóképpen Időskorban” projekt. (Szerk. Borza Beáta). Budapest, Országgyűlési Biztosok Hivatala, 2011. 93 oldal. (ÁJOB Projektfüzetek, 2011/2.)

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa kiemelt projektet indított 2010-ben az idős emberek egyenlő méltóságának és más alkotmányos alapjogainak érdekében. A projekt alkalmas volt arra is, hogy ne csak konkrét esetek elemzésére kerüljön sor, hanem hosszú távú folyamatok, tendenciák felvázolására, illetve alapjogi szempontú megoldások modellezésére is.

A kötet tartalma hat fejezetből épül fel. Az első két fejezet a projekt tartalmát és a 2010. évi tevékenységet mutatja be. A harmadik anyagrész az elvégzett vizsgálatokat ismerteti. A negyedik fejezet nemzetközi kitekintést tartalmaz, amely – többek között – kitér az ENSZ Idősügyi Programjára. Az ötödik, „Tanulmányvázlatok” című fejezet két kérdéskörrel: az idős fogvatartottak helyzetével és az élethosszig tartó tanulás ideájával foglalkozik. A könyv utolsó fejezete a téma kapcsán felmerült dilemmákat foglalja össze.

Az idős fogvatartottak helyzetéről szóló elemzésből, amelynek szerzője Fogarasi Edit, kiderül, hogy 2010. július 30-án 273 fő töltötte be a 60. életévét, vagyis az idősek aránya a hazai bv. intézetekben 1,7%; az idős fogvatartottak csak a kényszergyógykezelésben felülreprezentáltak. A „tanulmányvázlat” elsősorban a büntetés-végrehajtás egészségügyi intézményeinek munkájára, ezen belül is elsősorban az IMEI működtetésével kapcsolatos problémákra tér ki.

Tóth Zoltán: Szilánkok. (Curriculum vitae. Kis történetek az ÁVH-ról, az államvédelmistákról. Pillanatképek 1956-ból. Különbféle történetek.) Budapest, Szerzői kiadás, 2011. 152 oldal.

Dr. Tóth Zoltán ny. bv. alezredes 88 évével a büntetés-végrehajtás nyugdíjainak doyenje. Zoli bácsi aktív életet él (aktívabbat, mint sok, nála 20-30 évvel fiatalabb bv. nyugdíjas); sokoldalúságának része, hogy papírra veti emlékeit és gondolatait, és hogy azokat az általa kiadott könyvekben teszi közzé. (Életem története című könyvét a Börtönügyi Szemle 2009. évi 1. számának Ajánlójában ismertettük; egy másik könyvről, amelyben apósa, Szabó Károly háborús és hadifogsági naplóját adta ki, a folyóirat 2011. évi 1. számában írtunk.)

Mostani könyvének egyes részeit a hasonló című kéziratos munkájában már közreadta (lásd a Szemle 2008/3. számát), de azok is csak most váltak igazán hozzáférhetővé az olvasók számára, nem is beszélve a számos új történetről.

Mi is jellemzi dr. Tóth Zoltán – Zoli bácsi – történeteit? A szakma és a magánélet összefonódása, az optimista világszemlélet, a bölcsesség, a humor, és még sorolhatnánk tovább. A történetek – egy szóval kifejezve – szórakoztatóak, ezért is tudjuk nyugodt szívvel ajánlani a Szilánkok című könyvet a Börtönügyi Szemle olvasóinak figyelmébe.

Tűzoltó Múzeum Évkönyve. X. (Szerk. Réti Rezső). Budapest, Tűzoltó Múzeum, 2010. 96 oldal.

Az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság felügyelete alá tartozó, 1955-ben alapított Magyar Tűzoltó Múzeum Budapesten, a X. kerületben (Marti-novics tér 12.) található, de a Múzeum vidéki kiállítóhelyekkel – Bonyhád, Eger, Nagycenk, Vörs – is rendelkezik. Az intézmény évkönyvet is kiad, jelen kiadvány tizedik a sorban.

A fényképekkel gazdagon illusztrált, szép kiállítású kötet hat tanulmányt tartalmaz. Hadnagy Imre József tanulmányában a 140 éve megalakult Magyar Országos Tűzoltó Szövetség tevékenységének állít emléket. Réti Dezső dolgoza-

tában a Fővárosi Tűzoltóság központi laktanyájának építéstörténetét írta meg. (A laktanyát 1895. november 17-én – 116 évvel ezelőtt – ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének. A korszerű neogótikus épület, amely a VIII. kerületben, a Kun és a Dologház utca sarkán épült fel, hosszú időre megoldotta a főváros tűzoltóságának elhelyezését.) Csicsmann Gyula „Kardok, rőzsekések, balta a tűzoltóság szolgálatában” című tanulmánya a tűzoltók egyes munkaeszközeit mutatja be. Peterman József Attila írásában a Nemzeti Sírkert – a budapesti Kerepesi temető – tűzoltó sírjaival ismereti meg az olvasót. Ezt követően Hadnagy Imre József egy XVIII. századi, 1738-ból származó tűzszabály-rendeletet tesz közzé a kötetben. Vargáné Galambos Éva írása a Tűzoltó Múzeum filmklubjának emlékezetes programjait eleveníti fel.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)